

İkinci Dil Olarak Türkçe Öğrenme Kaygısı Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

DOI: 10.26466/opus.535618

*

Faruk Polatcan* - Semra Alyılmaz** - Onur Er***

* Dr. Öğr. Üyesi, Sinop Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sinop / Türkiye

E-Posta: farukpolatcan@gmail.com

ORCID: [0000-0002-6897-8932](https://orcid.org/0000-0002-6897-8932)

** Prof. Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bursa / Türkiye

E-Posta: semraalyilmaz@myynet.com

ORCID: [0000-0002-1725-0650](https://orcid.org/0000-0002-1725-0650)

*** Dr. Öğr. Üyesi, Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kars / Türkiye

E-Posta: onurer1827@gmail.com

ORCID: [0000-0003-2969-1071](https://orcid.org/0000-0003-2969-1071)

Öz

Bu araştırmanın amacı, Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin öğrenme kaygılarını belirlemeye yönelik ölçme aracı geliştirmektir. Araştırmanın çalışma grubu, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Bursa Uludağ Üniversitesinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen 228 yabancı öğrenciden oluşmaktadır. Alan yazın taraması ve öğrencilerle yapılan görüşmelerde 29 maddelik ilk form elde edilmiştir. Yabancı öğrencilerden elde edilen verilerle geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin toplam varyansını % 53.96'sını açıklayan anlatma teknikleri ve anlama teknikleri olarak adlandırılan 2 faktörlü, 19 maddeli ve kabul edilebilir uyum indekslerine sahip bir yapı elde edilmiştir. Ölçeğin güvenilirliğini için hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları anlatma teknikleri faktörü için .91, anlama faktörü için .85 ve ölçeğin geneli için ise .93 olarak bulunmuştur. Yapılan analizler sonucunda İkinci Dil Olarak Türkçe Öğrenme Kaygısı Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: İkinci dil kaygısı, yabancılara Türkçe öğretimi, dil becerileri.

Developing the Anxiety Scale of Learning Turkish as a Second Language: A Study on Validity and Reliability

*

Abstract

The aim of this study is to develop a measuring instrument for identifying the learning anxieties of students learning Turkish as a second language. The study group of the research consists of 228 foreign students learning Turkish as a foreign language at Bursa Uludağ University in the 2018-2019 academic year. According to the literature review and the interviews made with the students, the first form of 29 items has been obtained. Validity and reliability studies were carried out with the data obtained from foreign students. As the result of the analysis, a structure having 2 factors and 19 items acceptable fit indexes named as narrative and comprehension techniques clarifying 53.96% of the total variance of the scale was obtained. The Cronbach Alpha internal consistency coefficients calculated for the reliability of the scale were found as 0.91 for narrative techniques factor, as 0.85 for comprehension factor and as 0.93 for the overall scale. As a result of the analyses, it could be noted that the Anxiety Scale of Learning Turkish as A Second Language is a valid and reliable measurement instrument

Keywords: *Second language anxiety, teaching Turkish to foreigners, linguistic skills.*

Giriş

Kaygı insan hayatının her anında ortaya çıkabilecek bir durumdur ve kaygının günlük yaşama güçlü bir etkisi vardır (Spielberger, 1966). İşte, evde, okulda, sokakta o anki şartlara göre kaygı seviyemiz yükselebilir veya düşebilir. Ancak kaygı seviyesinin aşırı bir şekilde yükselmesi ruhsal bir rahatsızlık olan kaygı bozukluğunu da beraberinde getirebilir. Kaygı bozukluğunun ise bireylere çeşitli etkileri olabilir. Bu etkiler bireyin sağlığının bozulması, iş hayatında verim kaybı ve yaşam kalitesinde azalma şeklinde kendini gösterilebilir (Barlow, 2002). Türkçe öğrenen yabancı öğrencilere göre bu sonuçların nedenleri ön yargı, ekonomik sıkıntılar, iklim şartları ve oturma izni olarak sıralanabilir (Alyılmaz, Biçer ve Çoban, 2015).

Durumluk ve sürekli olmak üzere iki yönü olan kaygı (Basmacı, Tektaş, Tektaş ve Öz Ceviz, 2017; Huang, 2012; Kartopu, 2012; Nacar, İmamoğlu, Karahüseyinoğlu ve Açak, 2011; Dörnyei, 2005; Spielberger, 1966) ile ilgili alan yazında birçok tanım bulunmaktadır. Bakırcıoğlu (2012) kaygıyı “bilinçdışından kaynaklandığı için nedeni bilinmeyen tehlike, talihsizlik korku ya da bekleyişinin yarattığı tedirginlik, akıldışı korku; anksiyete, endişe, bunaltı” (s.502) olarak tanımlamaktadır. Deniz, Yorgancı ve Özyeşil’e (2009) göre “kaygı tehlikeyle baş edebilmek için uyum sağlayıcı bir mekanizma olarak görülen temel bir insan duygusudur.” Her iki tanımdan anlaşılacağı üzere kaygıya insanı tedirgin eden uyaranlar neden olmaktadır. Söz konusu uyaranlar öğrenme ortamlarında ortaya çıkabilir. Dolayısıyla kaygı öğrenme ile de ilişkili bir kavramdır. Spielberger (1962, akt. Morgan, 2011) yaptığı araştırmada kaygı ile öğrenme arasındaki ilişkinin akademik yetenekle de bağlantılı olduğunu tespit etmiştir. Araştırmada akademik yeteneği çok düşük ya da çok yüksek olan öğrenciler için kaygı durumunun çok az etkili olduğu bulunmuştur ve orta yetenek düzeyinde bulunan öğrencilerden yüksek kaygılı olanlar, düşük kaygılı olanlara oranla çok daha başarısız olduğu tespit edilmiştir. Aşırı kaygının öğrenmeyi genel olarak olumsuz yönde etkilediği ilgili çalışmalar da bulunmaktadır (Morgan, 2011; Fredericks, Sidani ve Shugurensky, 2008; Beckie, 1989).

Kaygı, dil öğrenme sürecini etkileyen faktörlerden biridir. Çünkü “kaygı düzeyi yüksek öğrenciler, yabancı dil öğrenirken çeşitli kaygılara

kapılabilmekte ve bu durum onların öğrenmelerini etkilemektedir” (Yalçın ve Sarıgül, 2017, s.2497). Sparks ve Ganschow (2007) yaptıkları araştırmada düşük kaygılı öğrencilerin yüksek kaygılı öğrencilere göre yabancı dil kursunda daha yüksek notlara sahip olduğunu belirlemiştir. Öner ve Gedikoğlu (2007) kaygı düzeyi yüksek öğrencilerin yabancı dil notlarının düşük olduğunu, kaygı düzeyi düşük öğrencilerin ise notlarının yüksek olduğunu tespit etmiştir.

İkinci dil öğrenme kaygısı, kaygı türlerinden biri olarak kabul edilmekle birlikte dil öğrenme sürecinde bireyin dile karşı geliştirdiği inanç, tutum ve algılamalarla yakından ilişkili olduğu için genel kaygı türlerinden ayrılmaktadır (MacIntyre ve Gardner, 1989; Horwitz, Horwitz ve Cope, 1986, *akt.* Aydın ve Zengin, 2008). Bu kaygı türü, alan yazında genellikle yabancı dil öğrenme kaygısı olarak geçmektedir (Horwitz, 2010; MacIntyre ve Gardner, 1994) ve yabancı dil öğrenme kaygısı anlama ve anlatma becerileri ile doğrudan ilişkidir (Young, 1992). Alan yazın incelendiğinde C. Alyılmaz (2010) ve S. Alyılmaz (2018) dil öğretiminde hedef kitlenin dikkate alınmadığını tespit etmiştir. Melanlıoğlu ve Demir (2013) tarafından Türkçe öğrenen yabancıların konuşma kaygısına yönelik ölçek uyarlama çalışması gerçekleştirilmiş ve araştırmada konuşma kaygısının bireylerin kişisel özellikleriyle bir ilgisi olmadığı ve beceri boyutunda bir durum olarak görüldüğü belirlenmiştir. Erdil (2016) ve Halat (2015) tarafından yapılan çalışmalarda da öğrencilerin cinsiyet, yaş, bildikleri yabancı dil sayısı arasında anlamlı ilişki bulunmadığı anlaşılmıştır. Ayrıca alan yazında Türkçe öğrenen yabancı öğrenciler için yazma kaygısı ölçekleri de (Karakuş Tayşi, 2018; Şen ve Boylu, 2017; Maden, Dincel ve Maden, 2015) mevcuttur. Polatcan (2019) yaptığı araştırmada alan yazında Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin dil öğrenme kaygılarını ölçmek için çoğunlukla Horwitz, Horwitz ve Cope (1986) tarafından geliştirilen ölçeğin kullanıldığını tespit etmiştir. Bu araştırma kapsamında geliştirilen ölçek Türkiye’de yaşayan yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenme kaygılarını dil becerileri açısından tespit edebilmesi bakımından diğer ölçeklerden farklılık göstermektedir.

2. Yöntem

Bu ölçek, ikinci dil olarak Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenme kaygılarını belirlemek için öz bildirimle dayalı likert bir ölçme aracıdır. Ölçek 2 boyut ve 19 maddeden oluşmaktadır. Ölçek geliştirme sürecindeki çalışma grubuna, çalışmanın işlem basamaklarına ilişkin veriler aşağıda başlıklar hâlinde yer almaktadır.

2.1. Çalışma Grubu

Çalışma grubu, Bursa Uludağ Üniversitesinde öğrenim gören yabancı öğrenciler arasından uygun örneklem yöntemiyle seçilmiştir. Uygun örneklem yöntemiyle araştırmacı kolayca ulaşabileceği örneklemeden veri toplayabilir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2016). Bu nedenle ölçeğin geliştirilme süreci 118'i erkek, 110'u kadın olmak üzere toplam 228 yabancı öğrenciden oluşan çalışma grubuyla yürütülmüştür. Faktör analizlerinde katılımcı sayıları belirlenirken ölçekteli madde sayısının beş ya da on katı sayı ölçüt olarak kullanılabilir (Bryman ve Cramer, 2002).

2.2. Çalışmanın İşlem Basamakları

Çalışmada ikinci dil olarak Türkçe öğrenenlerin kaygı durumlarını incelemeye yönelik bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır. Öncelikle Sınop Üniversitesi ve Kafkas Üniversitesinde öğrenim gören 20 yabancı öğrenciyle görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerin yanı sıra alan yazında yabancı dil öğretiminde kaygıya ilişkin çalışmalar (Andrade ve Williams, 2009; Huang, 2012; Horwitz, 2010; MacIntyre ve Gardner, 1989; MacIntyre ve Gardner, 1994 ve Young, 1992) incelenmiştir. Elde edilen verilerle 6'lı likert (1: Kaygı yok, 2: Çok az kaygı, 3: Biraz kaygı, 4: Orta düzeyde kaygı, 5: Oldukça fazla kaygı, 6: Çok fazla kaygı) tipinde 29 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. Kapsam ve görünüş geçerliliğinin sağlanabilmesi için 4 Türkçe eğitimi uzmanı tarafından maddeler hem alan hem de dil açısından değerlendirildikten sonra gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Düzeltmeler sonrasında ikinci dil olarak Türkçe öğrenen 56 öğrenciye ön uygulama yapılmıştır. Maddelerin tamamının

korelasyonlarının 0.5 üzeri olması nedeniyle madde havuzunda herhangi bir değişiklik yapılmadan ilk ölçek formu elde edilmiştir. Elde edilen form üzerinden faktör analizi için yeniden uygulama yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğini sağlayabilmek için *Açımlayıcı Faktör Analizi* (AFA) ve *Doğrulamalı Faktör Analizi* (DFA) yapılmıştır. Güvenirlik için ise *Cronbach Alpha* katsayısı hesaplanmıştır. Bu analizlerden elde edilen veriler analiz edilerek ölçeğe son hâli verilmiştir.

3. Bulgular

Verilerin analizine başlanmadan önce olumsuz olan 1, 2, 5, 13, 14, 16, 19 ve 24. maddeler ters çevrilmiştir. Daha sonra geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Geçerlik ve güvenilirliğe ilişkin veriler aşağıda başlıklar hâlinde yer almaktadır.

3.1. Çalışmanın Geçerliliğine İlişkin Bulgular

İkinci Dil Olarak Türkçe Öğrenme Kaygısı Ölçeği'nin yapı geçerliğini sağlamak için AFA ve DFA yapılmıştır. Analizde elde edilen verilerin örneklem uygunluğunu test etmek amacıyla yapılan *Kaiser-Meyer-Olkin* (KMO) ve *Bartlett Testi*'nde KMO'nun 0.6'dan yüksek, Bartlett testinin ise anlamlılık düzeyi olan 0.5'ten daha küçük olması gerekir (Pallant, 2010, s. 192).

Tablo 1. İkinci Dil Olarak Türkçe Öğrenme Kaygısı Ölçeği'nin KMO ve Bartlett testi sonuçları

KMO Uygunluk Testi		0.919
Bartlett Küresellik Testi	Tahmini Ki-Kare	2318.711
	Serbestlik Derecesi	171
	Anlamlılık Düzeyi	0.000

Tablo 1'de KMO uygunluk testinin 0.9, Bartlett Testi'nin ise 0.00 çıkması örneklemin araştırma için uygun olduğunu göstermektedir.

AFA'da *Temel Bileşenler Analizi* ve *Direct Oblimin* döndürme yöntemi kullanılmıştır. AFA'da madde yük değerlerinin en az 0.4, madde yük değerleri arasındaki farkın ise en az 0.1 olması gerekir (Büyüköztürk, 2014). Ölçeğin madde yük değerlerinin tamamı 0.4 üzeri olduğundan

ölçekten herhangi bir madde çıkarılmamıştır. “İlgi alanıma girmeyen konuları dinlemek” ve “Konuşmaya yönelik sınavlara girmek” maddeleri yük değerleri arasındaki değer 0.1’den küçük olması nedeniyle ölçekten çıkarılmıştır. “Türk edebiyatına yönelik eserleri okuyamamak”, “İlgi alanıma girmeyen konuları okumak”, “Türkçe SMS dilini anlayamamak”, “Okumaya yönelik sınavlara girmek”, “Sınıf içi okuma etkinliklerine katılmak”, “Akıcı bir şekilde okuyamamak” ve “Türkçenin son- dan eklemeli bir dil olması” maddeleri ise AFA’da elde edilen faktörlerle ilişkilendirilemediği için ölçekten çıkarılmıştır. Analiz sonucunda ölçek maddelerinin faktörlere dağılımı, yük değerleri, faktörlerin varyans değerleri ile toplam varyans değerleri Tablo 2’de verilmiştir.

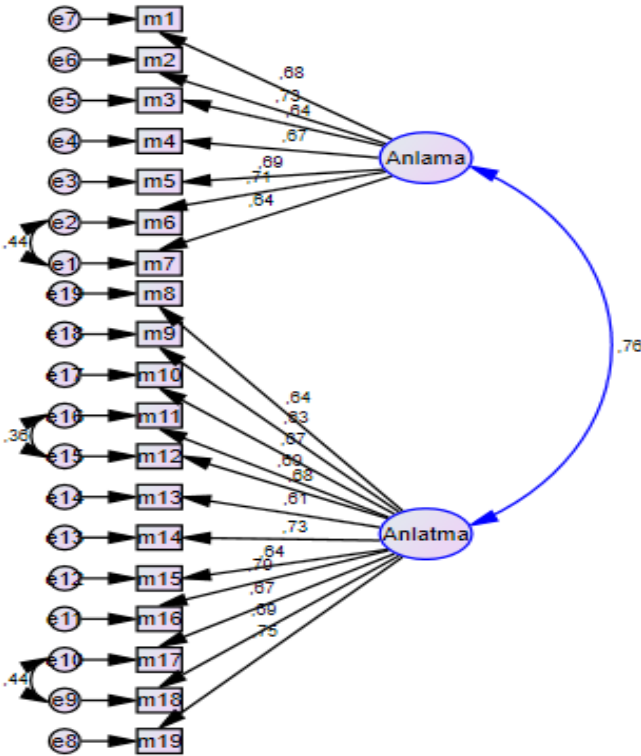
Tablo 2. İkinci Dil Olarak Türkçe Öğrenme Kaygısı Ölçeği’nin faktörlere göre dağılımı, madde faktör yükleri ve faktör varyansları

Ölçekteki madde numarası	Ölçek maddelerinin yer aldığı faktörler ve faktör yük değerleri	
	Anlatma teknikleri faktörü	Anlama teknikleri faktörü
17	0.85	
19	0.84	
18	0.83	
14	0.78	
12	0.70	
8	0.70	
16	0.69	
11	0.60	
15	0.53	
13	0.51	
9	0.51	
10	0.43	
2		0.89
1		0.82
3		0.67
4		0.64
5		0.63
6		0.54
7		0.54
	% 45.13	% 8.82
Toplam varyans: % 53.96		

AFA sonucunda toplam varyansın % 53.96’sını açlayan iki faktörlü bir yapıya ulaşılmıştır. Bunlardan birincisi 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 ve 19. maddelerden oluşan *anlatma teknikleri* faktörüdür. İkincisi 1,

2, 3, 4, 5, 6 ve 7. maddelerden oluşan *anlama teknikleri* faktörüdür. Ölçeklerde istisnai durumların dışında her faktörün en az üç maddeden oluşması gerekir (Raubenheimer, 2004). Bu çalışmada ise anlatma teknikleri faktöründe on iki, anlama teknikleri faktöründe ise yedi madde bulunmaktadır.

İkinci Dil Olarak Türkçe Öğrenme Kaygısı Ölçeği'nin AFA'da elde edilen verilerden ölçeğin uygunluğunu belirleyebilmek için DFA yapılmıştır. χ^2 / sd (364,315 / 148) değerinin 2.46 olduğu belirlenmiştir. Bunun dışında CFI: .90, GFI: 0.85, AGFI: 0.81, RMSEA: 0.8 olarak saptanmıştır. Bu veriler ölçeğin kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğunu gösterir (Karagöz, 2016; Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller, 2003). Şekil 1'de DFA sonucunda elde edilen 2 faktörlü modelin yükleri yer almaktadır

Şekil 1. DFA faktör yük değerleri

İkinci Dil Olarak Türkçe Öğrenme Kaygısı Ölçeği'nin ölçüt geçerliğini belirleyebilmek için ölçeğin faktörler arası korelasyonuna bakılmıştır. Faktörler arasında çoklu bağıntı sorunlarının olmaması için korelasyonun 0.9 üzeri olmaması gerekir (Akbulut, 2010). Faktörler arası korelasyona ilişkin bilgiler Tablo 3'te yer almaktadır

Tablo 3. İkinci Dil Olarak Türkçe Öğrenme Kaygısı Ölçeği'nin faktörler arası korelasyonu

	1	2
1. Anlatma teknikleri		0.56
2. Anlama teknikleri	0.56	1,00

Ölçeğin faktörleri arasındaki korelasyon katsayısı 0.56 olduğu belirlenmiştir. Elde edilen veri ölçeği oluşturan faktörlerin doğrusal ve uyumlu olduklarını göstermektedir.

3.2. Çalışmanın Güvenirliğine İlişkin Bulgular

İkinci Dil Olarak Türkçe Öğrenme Kaygısı Ölçeği'nin güvenirliliği *Cronbach Alpha* kullanılarak belirlenmiştir. *Cronbach Alpha* Anlatma teknikleri faktöründe 0.91, anlama teknikleri faktöründe 0.85, ölçeğin tamamında ise 0.93 olarak bulunmuştur. *Cronbach Alpha* değeri ölçekteki maddelerin kendi aralarındaki iç tutarlılıklarını belirleyen değerdir. Genellikle bu değer 0.6 ve üzeri olması tavsiye edilir (Albayrak, vd. 2004). Bu durumda İkinci Dil Olarak Türkçe Öğrenme Kaygısı Ölçeği'nin güvenilir olduğu düşünülmektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Günümüzde birçok ülke artık vatandaşlarının bir yabancı dille yetinmemelerini, birden fazla yabancı dil öğrenmelerini teşvik etmektedir. Bu teşvik edilen diller çoğunlukla dünya üzerinde önemli konuma sahip olan ülkelerin veya gelecekte stratejik öneme sahip olabilecek ülkelerin dilleri olmaktadır. Türkçe hem bu nedenlerden dolayı hem de doğudan batıya göç eden göçmenlerin yol güzergâhı olması nedeniyle birçok insan Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenmektedir. Diğer dillerde olduğu gibi Türkçe öğrenirken de korku, isteksizlik, kaygı vb. durumlar

dil öğrenmeyi engelleyebilir. Bu nedenlerden dolayı bu araştırmanın amacı Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin kaygılarını belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir.

Uzman görüşleri sonucunda 29 maddeye sahip olan ikinci dil olarak Türkçe öğrenme kaygısı ölçeği 56 kişiyle yapılan ön uygulamada madde faktör yüklerinin 0.5 üzeri olması nedeniyle ölçekten herhangi bir madde çıkarılmamıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik işlemlerini yapabilmek için ölçek 228 ikinci dil olarak Türkçe öğrenen öğrenciye uygulanmıştır. Elde edilen verilerden öncelikle AFA ve DFA yapılmıştır. Analizlerden sonra 2 faktörlü, 19 maddeli bir yapı elde edilmiştir. Elde edilen faktörlerin varyans oranları *anlatma teknikleri* faktörü için % 45.13 (12 madde), *anlama teknikleri* faktörü için % 8.82 (7 madde) ve ölçeğin geneli için ise % 53.96 olarak hesaplanmıştır. DFA sonucunda CFI: .90, GFI: 0.85, AGFI: 0.81 ve RMSEA: 0.80 değerlerinin kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğu saptanmıştır. Ölçüt geçerliğini elde edebilmek için ölçekteki faktörlerin korelasyonlarına bakılmıştır. Ölçekteki faktörlerin doğrusal ve uyumlu olduğu tespit edilmiştir.

Ölçeğin güvenilirlik değerlerinin *anlatma teknikleri* faktöründe 0.91 *anlama teknikleri* faktöründe 0.85 ve ölçeğin genelinde ise 0.93 olarak bulunmuştur. 0.6 ve üzerinin güvenilir olması (Albayrak, *vd.* 2014) nedeniyle elde edilen değerlerin ölçekteki her iki faktörün ve ölçeğin tamamının güvenilir olduğunu ifade etmektedir.

Yapılan analizler sonucunda elde edilen 2 faktörlü ve 19 maddeli ölçeğin araştırmalarda kullanılabilir geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir. Ölçek farklı gruplar üzerinde denenerak genellenebilirliği belirlenebilir. Ayrıca geliştirilen ölçek ile ikinci dil olarak Türkçe öğrenenlerin öğrenme kaygılarıyla dil öğrenmeyi etkileyen farklı özellikler arasındaki ilişki de incelenebilir.

EXTENDED ABSTRACT

Developing the Anxiety Scale of Learning Turkish as a Second Language: A Study on Validity and Reliability

*

Faruk Polatcan - Semra Alyılmaz - Onur Er

Sinop Universtiy – Bursa Uludağ Universtiy – Kafkas University

Anxiety is a situation that may emerge in any moment of an individual's life and it has a strong impact on daily life (Spielberger, 1966). Our levels of anxiety may increase or decrease according to the current circumstances at work, home, school or on the street. However, the enormous increase of the level of anxiety may also bring along anxiety disorder being a mental disorder. Anxiety disorder may have various effects on individuals. These effects may be stated as health problems, loss of productivity in business life and decrease in life quality (Barlow, 2002).

Anxiety is one of the factors affecting the language learning process. "The students with a high level of anxiety may experience various anxieties while learning a foreign language and this situation effects their learning" (Yalçın and Sarıgül, 2017, p.2497). Sparks and Ganschow (2007) have stated that students with a low level of anxiety received higher grades in foreign language courses compared to students having high level of anxiety. Öner and Gedikoğlu (2007) have highlighted that students with a high level of anxiety have low grades in foreign language courses whereas those with a low level of anxiety have high grades.

The aim of the study is to develop a scale examining the anxiety states of students who learn Turkish as a second language. Firstly, 20 foreign students studying at Sinop and Kafkas universities were interviewed. In addition to the interviews, studies concerning anxiety in foreign language teaching in literature were reviewed (Andrade and Williams, 2009; Huang, 2012; Horwitz, 2010; MacIntyre and Gardner, 1989; MacIntyre and Gardner, 1994; Young, 1992). An item pool of 29 items was formed with the data obtained in six-point likert type (1: No anxiety, 2: Very low anxiety, 3: Low anxiety, 4: Moderate anxiety, 5: Excessive anxiety).

ety, 6: Very high anxiety). 4 specialists of Turkish education evaluated the items in terms of both area and language then they made the necessary corrections to ensure the validity of scope and aspect. Following the corrections, a pre-application was performed on 56 students learning Turkish as a second language. Since the correlations of all the items were above 0.5, a first scale form was obtained without making any changes on item pool. A new application was performed for factor analysis based on the form obtained. An Exploratory Factor Analysis and a Confirmatory Factor Analysis were performed to ensure the validity of the scale's structure. Cronbach Alpha coefficient was calculated for reliability. The data obtained from these analyses were analyzed and the scale was given its final shape.

Exploratory Factor Analysis and Confirmatory Factor Analysis were carried out to ensure the structural validity of the Anxiety Scale of Learning Turkish as A Second Language. A structure of two factors exploring 53.96% of the total variance was found as a result of Exploratory Factor Analysis. One of them was the factor of narrative techniques including items 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 and 19 and the second one was the factor of comprehension techniques including items 1, 2, 3, 4, 5, 6 and 7. Each factor has to be made up of at least three items except for exceptional cases (Raubenheimer, 2004). In this study, there are twelve items in narrative techniques factor and seven items in comprehension techniques factor.

Confirmatory Factor Analysis was performed in order to determine the relevance of the Anxiety Scale of Learning Turkish as a Second Language based upon the data obtained from Exploratory Factor Analysis. It was noted that χ^2 / sd (364,31 / 148) value was found to be 2.46. In addition, it was found CFI: .90, GFI: 0.85, AGFI: 0.81, RMSEA: 0.8. It has shown that the scale has an acceptable adaptation indexes (Karagöz, 2016; Schermelleh-Engel, Moosbrugger and Müller, 2003).

As the result of the opinions of experts, none of the 29 items was removed from the scale since the item factor loads were over 0.5 in the pre-application performed with 56 individuals having anxiety of learning Turkish as a second language. The scale was applied on 228 students learning Turkish as a second language in order to perform the validity and reliability processes of the scale. First of all, Exploratory Factor

Analysis and Confirmatory Factor Analysis were made based on the data obtained. The analyses resulted in a structure of 2 factors and 19 items. The variance ratios of the factors obtained were calculated as 45.13% (12 items) for the factor of narrative techniques, 8.82% (7 articles) for the factor of comprehension techniques and 53.96% for the overall scale. As a result of Confirmatory Factor Analysis, it was found that the values of CFI: .90, GFI: 0.85, AGFI: 0.81 and RMSEA: 0.80 have acceptable adaptation indexes. The correlations of the factors in the scale were examined in order to be able to obtain the validity of the scale. The factors in the scale were found to be linear and coherent.

It was found that the reliability values of the scale were 0.91 in narrative techniques factor, 0.85 in comprehension techniques factor and 0.93 in the overall scale. Since 0.6 and above were found to be reliable (Albayrak, et.al 2014), the values obtained have shown that both of the two factors in the scale and the overall scale is reliable.

It may be noted that the 2-factor scale having 19 items obtained as a result of the analyses is a valid and reliable measurement instrument to be used in the studies. The generalizability of the scale may be determined by applying it to different groups. In addition, the relationship between the learning anxieties of those who learn Turkish as a second language and different characteristics effecting language learning may be studied by means of the scale developed.

Kaynakça / References

- Akbulut, Y. (2010). *Sosyal bilimlerde SPSS uygulamaları*. İstanbul: İdeal Kültür.
- Albayrak, A. S. vd. (2014). *SPSS uygulamalı ve çok değişkenli istatistik teknikleri*. (6. baskı). (Ed. Şeref Kalaycı). Ankara: Asil Yayın.
- Alyılmaz, C. (2010). Türkçe öğretiminin sorunları. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5(3), 728-749.
- Alyılmaz, S. (2018). Türkçe öğretiminde hedef kitlenin / "öğrenen"in önemi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2452-2463.

- Alyılmaz, S., Biçer, N. ve Çoban, İ. (2015). Atatürk Üniversitesinde öğrenim gören Kırgız öğrencilerin Türkçe ve Türkçe'ye yönelik görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(1), 328-338.
- Andrade, M. and Williams, K. (2009). Foreign language learning anxiety in Japanese EFL university classes: Physical, emotional, expressive and verbal reactions. *Sophia Junior College Faculty Journal*, 29, 1-24.
- Aydın, S. ve Zengin, B. (2008). Yabancı dil öğreniminde kaygı: Bir literatür özeti. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 4(1), 81-94.
- Bakırcıoğlu, R. (2012). *Ansiklopedik eğitim ve psikoloji sözlüğü*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Barlow, D. H. (2002). *Anxiety and its disorders: The nature and treatment of anxiety and panic*. New York: Guilford Press.
- Basmacı, G., Tektaş, M., Tektaş, N. ve Öz Ceviz, N. (2017). Kaygı düzeylerini etkileyen faktörler: önlisans öğrencileri ve mezunları üzerine bir araştırma. *İstanbul Journal of Social Sciences*, 18, 69-85.
- Beckie, T. (1989). A supportive-educative telephone program: Impact on knowledge and anxiety after coronary artery bypass graft surgery. *Heart and Lung*, 18(1), 1-55.
- Bryman, A. ve Cramer D. (2002). *Quantitative data analysis with SPSS for windows: A guide for social scientists*. New York: Routledge.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (20. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Deniz, M. E., Yorgancı, Z. ve Özyeşil, Z. (2009). Öğrenme gücüğü görülen çocukların sürekli kaygı ve depresyon düzeylerinin incelenmesi üzerine bir araştırma. *İlköğretim Online*, 8(3), 694-708.
- Dörnyei, Z. (2005). *The psychology of the language learner: Individual differences in second language acquisition*. London: Lawrence Erlbaum Associates Inc.

- Erdil, M. (2016). *TÖMER' de Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenmeye ilişkin kaygı düzeyleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Fredericks, S., Sidani, S. ve Shugurensky, D. (2008). The effect of anxiety on learning outcomes Post-CABG. *Canadian Journal of Nursing Research CJNR*, 40(1), 126-140.
- Halat, S. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin dinleme becerisine yönelik kaygı düzeylerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Horwitz, E. K. (2010). Foreign and second language anxiety. *Language Teaching*, 43(2), 154-167.
- Horwitz, E. K., Horwitz, M. B. ve Cope, J. A. (1986). Foreign language classroom anxiety. *The Modern Language Journal*, 70(2), 125-132.
- Huang, J. (2012). *Overcoming foreign language classroom anxiety*. New York: Nova Science Publishers, Inc.
- Karagöz, Y. (2016). *SPSS ve AMOS 23 uygulamalı istatistiksel analizler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karakuş Tayşi, E. (2018). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere yönelik yazma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3, 1033-1050.
- Kartopu, S. (2012). Lise öğrenci ve öğretmenlerinin durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (Kahramanmaraş Örneği). *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(2), 147-170.
- MacIntyre D. P. ve Gardner, R. C. (1989). Anxiety and second language learning: Toward a theoretical clarification. *Language Learning*, 39(2), 251-275.
- MacIntyre D. P. ve Gardner, R. C. (1994). The subtle effects of language anxiety on cognitive processing in the second language. *Language Learning*, 44(2), 283-305.
- Maden, S., Dincel, Ö. ve Maden, A. (2015). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazma kaygıları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(2), 48-769.

- Melanlıoğlu, D. ve Demir, T. (2013). Türkçe öğrenen yabancılar için konuşma kaygısı ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *International Journal of Social Science*, 6(3), 389-404.
- Morgan. C. T. (2011). *Psikolojiye giriş* (Çeviri) (19. Baskı). Konya: Eğitim Akademi.
- Nacar, E., İmamoğlu, O., Karahüseyinoğlu, M. F. ve Açak, M. (2011). Hentbolcuların sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından araştırılması. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 6(1), 1-12.
- Öner, G. ve Gedikoğlu, T. (2007). Ortaöğretim öğrencilerinin İngilizce öğrenimlerini etkileyen yabancı dil kaygısı. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 67-78.
- Pallant, J. (2010). *SPSS Survival Manual: A step by step guide to data analysis using SPSS*. (4th edition). Open University Press.
- Polatcan, F. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kaygı üzerine yapılan araştırmaların incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(1), 205-216.
- Raubenheimer, J. E. (2004). An item selection procedure to maximise scale reliability and validity. *In SA Journal of Industrial Psychology*, 30(4), 59-64.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. ve Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Şen, Ü. ve Boylu, E. (2017). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere yönelik yazma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(2), 1122-1132.
- Sparks, R. L. ve Ganschow, L. (2007). Is the foreign language classroom anxiety scale measuring anxiety or language skills? *Foreign Language Annals*, 4(2), 260-287.
- Spielberger, C. D. (1966). *Anxiety and behavior*. London: Academic press.
- Yalçın, S. B. ve Sarıgöl, E. (2017). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerde yabancı dil öğrenme kaygısı. *Journal of Human Sciences*, 14(3), 2495-2509.

Young, D. J. (1992). Language anxiety from the foreign language specialist's perspective: Interviews with Krashen, Omaggio Hadley, Terrell, and Rardin. *Foreign Language Annals*, 25(2), 157-172.

Ek: İkinci Dil Olarak Türkçe Öğrenme Kaygısı Ölçeği

Maddeler	Kaygı yok	Çok az kaygı	Biraz kaygı	Orta düzeyde kaygı	Oldukça fazla kaygı	Çok fazla kaygı
1. Türkçe müzikleri anlayamamak.	1	2	3	4	5	6
2. Türkçe film ve dizileri takip edememek.	1	2	3	4	5	6
3. Sınıf içi Türkçe dinleme etkinliklerine katılmak.	1	2	3	4	5	6
4. Dinlemeye yönelik sınavlara girmek.	1	2	3	4	5	6
5. Dinlediklerimi tam olarak anlayamamak.	1	2	3	4	5	6
6. Karşımdaki kişinin Türkçe konuşması.	1	2	3	4	5	6
7. Arkadaşlarımla Türkçe sohbet etmek.	1	2	3	4	5	6
8. İlgi alanıma girmeyen konularda konuşmak.	1	2	3	4	5	6
9. Hazırlıksız konuşma yapmak.	1	2	3	4	5	6
10. Akıcı bir şekilde Türkçe konuşamamak.	1	2	3	4	5	6
11. Sınıf içi Türkçe yazma etkinliklerine katılmak.	1	2	3	4	5	6
12. Yazmaya yönelik sınavlara girmek.	1	2	3	4	5	6
13. Türkçenin Latin alfabesi ile yazılması.	1	2	3	4	5	6
14. İlgi alanıma girmeyen konularda yazmak.	1	2	3	4	5	6
15. Türkçe SMS dilini yazamamak.	1	2	3	4	5	6
16. Sınıf içi gramer etkinliklerine katılmak.	1	2	3	4	5	6
17. Konuşurken gramer yanlışları yapmak.	1	2	3	4	5	6
18. Yazarken gramer yanlışları yapmak.	1	2	3	4	5	6
19. Gramere yönelik sınavlara girmek.	1	2	3	4	5	6

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

Polatcan, F., Alyılmaz, S. ve Er, O. (2019). İkinci dil olarak Türkçe öğrenme kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi* , 11(18), 384-401. DOI: 10.26466/opus.535618